

HE 159/2025 – Kanta-palvelujen hyödyntäminen ennakoivan terveydenhuollon palveluissa

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan
asiantuntijakuuleminen 17.3.2026

Tuomas Meriruoho

Kan
ta

Käyttöoikeus potilastietoihin ennakoivan terveydenhuollon palveluissa

- Voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti palvelunantajilla on oikeus myös muiden palvelunantajien toiminnassa syntyneisiin potilastietoihin potilaan terveystietojen järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.
- Kun potilastietoja luovutetaan palvelunantajalta toiselle, edellyttää potilastietojen luovutus lähtökohtaisesti potilaan antamaa luovutuslupaa. Lisäksi potilaalla on näissä tilanteissa oikeus kieltää tietojensa luovutus.
- Lisäksi tietojen luovutuksesta tallentuu luovutuslokimerkintä, jonka kansalaisen näkee OmaKanta-palvelusta.
 - Esitetty asiakastietolain 9 §:n 2 momentin laajennus mahdollistaisi vain hyvinvointialueen omassa rekisterissä olevien tietojen käsittelyn ennakoivan terveydenhuollon käyttötarkoituksissa.

Ennakoivan terveydenhuollon tietopohjan laajentaminen muiden palvelunantajien potilastietoihin

- Hyvinvointialue on järjestämisvastuussa asukkaidensa terveydenhuollosta.
- Merkittävä osa hyvinvointialueen asukkaiden potilastiedoista on muiden palvelunantajien kuin hyvinvointialueen omassa rekisterissä (esim. työterveyshuolto, yksityinen terveydenhuolto ja YTHS).
- Muiden palvelunantajien potilastiedoissa on todennäköisesti paljon sellaisia tietoja, joilla on huomattava merkitys myös ennakoivan terveydenhuollon palvelujen toteuttamisessa.
- Tiedonsaantioikeus olisi teknisesti toteutettavissa ja kehitettävissä muiden palvelunantajien tietoihin Kanta-palvelujen välityksellä.
 - Kela katsoo, että esityksen tavoitteiden toteuttamiseksi olisi perusteltua, että hyvinvointialueella olisi oikeus myös muiden palvelunantajien potilastietoihin asiakastietolain 54 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen palauttaminen Kanta-palveluista rekisteritasoisesti

- Asiakastietolain (69 §) lähtökohta:
 - Palvelunantajat tallentavat toiminnassaan syntyvät potilastiedot Kanta-palveluihin.
 - Kopioiminen edellyttää erillistä perustetta.
- Tilanteissa, joissa hyvinvointialue on esimerkiksi ostanut palvelun yksityiseltä palvelunantajalta tai luopunut vanhasta tietojärjestelmästä, hyvinvointialueella ei ole kaikkia sen rekisterinpitoon kuuluvia potilastietoja tietojärjestelmässään. Usein nämä tiedot on kuitenkin tallennettu Kanta-palveluihin.
- Tietojen hakeminen Kanta-palveluista edellyttää hoitosuhdetta, joten Kanta-palveluihin ei ole toteutettu hakutoiminnallisuutta, joka palauttaisi hyvinvointialueen rekisterin tiedot rekisteritasoisesti.
 - Kela katsoo, että hyvinvointialueen omien potilastietojen hyödyntämiseksi asiakastietolakiin tulee lisätä säännös, joka mahdollistaa tietojen palauttamisen rekisteritasoisesti tietojen rekisterinpitäjänä toimivalle palvelunantajalle.

Kiitos

Tuomas Meriruoho, juristi, Kela